

Okuma-Yazma Öğretimi Dersi

İŞLEVSEL OKUMA-YAZMA ÖĞRETİMİ

-
- **Özel gereksinimli bireylerin işlerini yürütebilmeleri, yaşamlarını sürdürebilmeleri, eğlence amaçlı olarak okuma materyallerini kullanmaları ve okuryazarlıklarını geliştirmeleri için görsel olarak, hızlı bir şekilde tanıyabilecekleri sözcük sayısını artırmak gerekir.**

- Öncelikli öğretilmesi gereken sözcükler bireyin günlük yaşamda sık karşılaştığı ve kullanması gereken sözcükler olmalıdır. Bu sözcüklerin işlevsellikleri çoktur. Hayati önemi olan sözcükler (ör., zehir, demiryolu geçidi vb.) ise işlevselliklerinin sınırlı olmasına ve bu sözcüklerle sınırlı karşılaşılmasına rağmen ele alınmalıdır.

- Ancak işlevsellikleri olmayan diğer sözcüklerin öğretilmelerine gerek yoktur. Örneğin, otomobil ya da bisiklet sürücüsü olmayan kişilerin dur, kaygan yol gibi işaret ya da sözcükleri öğrenmeye ihtiyaçları yoktur. Bununla birlikte yaya işaretlerini ya da sözcüklerini okumayı öğrenmeleri gerekir.

Sözcüklerin görsel okunmalarının öğretimi işlevsel ya da eğlence amaçlı olabilir:

Örnekler

- Toplumsal ortamlarda kullanılan sözcüklerin,
- ürün etiketlerinin,
- tanıtıcı levhaların (cep telefonunuzu kapatın, lokanta, girilmez, dikkat, yaya geçidi vb.),
- iş başvuru formlarının,
- eve gidecek notların,
- yemek tariflerinin okunması,
- okul günlük programının gözden geçirilmesi,
- haftalık/aylık takvim kullanılması

■ *Toplumsal ortamda öğretilmesi gereken sözcüklere örnekler*

-erkek

-itiniz

-yukarıya

-kadın

-çekiniz

-otobüs

-çıkış

-acil

-aşağıya

-sigara içilmez

-giriş

-içeri

-girilmez

-dışarı

-zehir

-tehlike

Görsel Sözcük Öğretim Yöntemleri

- Bu gibi sözcüklerin farklı bağlamlarda öğretilmesi önerilmektedir.
- Bu gibi sözcükler set (market sözcükleri vb.) halinde öğretilmelidir.
- Bir grup sözcüğe hakim olunduktan sonra ikinci gruba geçilmeli ve haftanın bir iki gününde daha önce öğretilen sözcükler tekrar gözden geçirilmelidir.

-
- Sözcükler kartlara hazırlanmalı ve tek tek sunulmalıdır.
 - Her günlük öğretim oturumunda gruptaki tüm sözcükler çalışılmalıdır.
 - Sözcük öğrenilinceye kadar öğretmen model olmalıdır.

Sabit Bekleme Süresinin Kullanımı

- Görsel sözcük öğretiminde basit ve etkili bir yoldur.
- Öğretmen sözcüğü kartta sunar ve 4 ya da 5 saniye bekler.
- Öğrenci cevap vermezse, öğretmen öğrencinin sözcüğü tekrar etmesi için model olur.
- Başlangıçta, öğrencinin sözcüğü öğrenmesine yardımcı olmak için ilk birkaç deneme ya da ilk bir ya da iki oturumda öğretmen 0 bekleme süresi kullanabilir.

- Karttaki yazılı sözcüğü gösterirken, öğretmen “bu sözcük ne?” ya da “oku lütfen” der. Hemen ardından sözcüğü söyler.
- Öğrenci sözcüğü tekrarladığında, pekiştirir.
- Birkaç 0 saniye bekleme süreli oturumdan sonra öğretmen sabit bekleme süresi kullanacaksa, 4 ya da 5 saniye bekler.
- Bu süre içinde öğrenci cevap vermezse, sözcüğü söyler. Öğrenci ipucundan önce sözcüğü söylerse, öğretmen güçlü bir pekiştireç vermelidir. Pekiştirecin daha hafif şekli öğrencinin ipucundan sonra cevap vermesi durumunda kullanılır.

Artan Bekleme Süresinin Kullanımı

- Öğretime kısa bir bekleme süresiyle başlanır ve bekleme süresi her oturumda bir iki saniye artırılır.
- İlk gün 0'la başlanır. 2, 4, 6, 8, 10 olarak devam eder.

Artan Bekleme Süresinin Avantaj ve Dezavantajları

- Görsel sözcük okumada avantajı öğrenciye okuması için daha çok zaman vermesidir.
- Ancak çok zaman gerektirir.
- Araştırma bulguları sabit bekleme süresinden daha etkili olmadığını göstermiştir.
- Bilişsel becerileri daha az gelişmiş öğrencilerde ya da uzun ve daha karmaşık sözcüklerin öğretiminde daha yararlıdır.

En Az (Artan) Yardım Sistemi

- Öğretmen “oku bunu” der. Eğer öğrenci doğru cevap vermezse (ör., hiç cevap vermemesi ya da yanlış cevap vermesi), öğretmen “oku bunu” der ve sözcüğü sözel olarak tanımlar. Örneğin, sözcük süt ise öğretmen “içtiğimiz beyaz bir şey” diyebilir.
- Öğrenci hala cevap vermezse, öğretmen “oku bunu” der ve sözcüğün resmini gösterir.
- Öğrenci hala cevap veremiyorsa, öğretmen “oku bunu” der ve “süt, söyle, süt” der.
- Bu yöntem öğrencinin en az yardımla doğru cevabı vermesini amaçlar. Ancak bu yöntemi kullanmak çok süre alabilir.

Resimle Birlikte Sözcük Sunumu

- Sözcüğün konfigürasyonunun soyut niteliği, soyut sembolleri anlamlı birimlere dönüştürme zihin engellilerde güç olabilir.
- Bu güçlüğün üstesinden gelinmesinde, başlangıçta aynı kart ya da sayfa üzerinde sözcüğün resmiyle birlikte sunulması yardımcı olabilir.
- Ancak bu durum materyal sayısının artmasını gerektirir.
- Bu şekilde hazırlanan materyalin kullanımında yukarıdaki yöntemler, örneğin sabit bekleme süresi kullanılabilir.

-
- Öğrenci dikkatini resimden sözcüğe verip, sözcüğü resimsiz gördüğünde okuyabilir. Ancak bu her zaman gerçekleşmeyebilir.
 - Gerçekte resimler daha çok dikkat çektiğinden, dikkati sözcüğe transfer etmek zor olabilir.
 - Bu nedenle birkaç oturum sonra azaltma kullanılabilir.
 - Uyarandaki bu değişme öğrencinin dikkatini resimden sözcüğe vermesini gerektirir.
 - Bu yolun kullanılması yazılı sözcüğü yorumlamada güçlük çeken öğrencilere yardımcı olabilir.

Resimlere ya da Şekillere Yerleştirilmiş Sözcükler

- Yukarıdaki yöntemle benzer farkı sözcüğün resmin içine ya da şeklin içine yerleştirilmiş olmasıdır.
- Diğer yöntemle göre avantajı dikkatin şekilden sözcüğe verilmesini gerektirmemesidir.
- Diğer yöntemle göre daha etkilidir.
- Bununla birlikte sözcük tek başına kalıncaya kadar resim ya da şekil ortadan kaldırılmalıdır.

Uyaran İpuçlarının Silikleştirilmesi

- Renk ya da resimler gibi uyaran ipuçları genellikle daha çok görünürlüklerinin yavaş yavaş azaltılmasıyla silikleştirilirler.
- Eğer sözcükler her sözcükle resim ipucunun birlikte sunulmasıyla öğretiliyorsa, öğretmen 3-6 arası birbirini izleyen resimde silikleştirme yapabilir. (Belki her resim silikleştirme düzeyinde 5 deneme yaparak).
- Öğrencinin sözcük hedef uyarana resim hedef uyarandan daha çok dikkatini vermesi önemlidir. Yoksa, resim tamamen silikleştirildiğinde, ayırt edilemeyecektir.
- Uyaran ipuçlarının silikleştirilmesi çok miktarda materyal hazırlama gerektirdiğinden, (her resim ipucunun verilen örnek için 6 farklı versiyonu), uyaran ipuçları sınıflarda tepki ipuçlarına göre daha az kullanılırlar.

Görsel sözcük okuma ya da sembol okuma öğretiminde sözcüklerin ya da sembollerin seçiminde nelere dikkat etmeliyiz?

- Anlamalı sözcükleri seçmeliyiz.
- Sözcüklerin öğrencinin yaşına uygun olmasına dikkat etmeliyiz.
- Sözcüklerin öğrencinin gereksinimlerine (günlük yaşamında güvenlik, bağımsızlık açılarından ya da derslerinde okumayı öğrenmesi için gerekli olan sözcükler) uygun olmasına dikkat etmeliyiz.
- Sözcüklerin öğrencinin ilgilerine uygun olmasına dikkat etmeliyiz.

Sözcük ya da sembol okuma öğretiminde neleri dikkate almalıyız?

- Öğrencinin performansının belirlenmesi ve performansına uygun ve ulaşılabilir amaçlar belirlenmesi.
- Eşleştirme, seçme (gösterme) ve isimlendirme aşamalarının dikkate alınması.
- Öğretimin aşamalarının dikkate alınması. Özellikle öğrenci davranışı kazandıktan sonra genelleştirme için farklı ortamlarda ya da bağlamlarda ve farklı materyallerle davranışı yerine getirmesi için çalışma yapılması.
- Uygun ipucu siteminin seçilmesi (en az yardım vb.) ve ipuçlarının sistematik bir biçimde azaltılması.

-
- Uygun pekiştirenlerin seçilmesi ve pekiştiren tarifesinin belirlenmesi gereklidir. Pekiřtirenin davranışın hemen ardından verilmesine dikkat edilmelidir. Öğrenci yeni davranışı öğrenirken sürekli pekiştirme yapılır. Edinimden sonra aralıklı tarifelerden birine geçilir.
 - Sözcük ya da sembollerini grup olarak ya da tek tek öğretebilirsiniz. Genellikle tercih edilen yol grup olarak öğretmektir. Amaç yazarken ya da öğretim değerlendirmelerinde bunu dikkate almalısınız.

Sözcük ya da sembol okuma öğretiminde hangi ipuçlarını kullanabiliriz?

- Sözel
- İşaret (jest) (eşleştirme ya da gösterme aşaması için)
- Resim
- Model
- Fiziksel: Kısmi ve tam fiziksel yardım (gösterme ya da seçme aşaması için)

İşlevsel okumada hangi amaçlarla sözcük ya da sembol okumayı öğretebiliriz?

Güvenlik ve sağlık için okumak

- Acil yardım için (polis, itfaye, ambulans, acil servis vb.)
- Çevresel uyarı tabela ve sözcükleri (yenilmez, içilmez, girilmez, tehlike, sessiz olunuz, zehir vb.)

Alışveriş için okumak

- Yiyecek isimleri
- Temizlik ürün isimleri
- Ürün isimleri
- Mağaza bölüm tabelaları (temizlik ürünleri, şarküteri, oyuncak vb.)

Ulaşım için okumak

- Cadde, sokak tabelaları
- Otobüs isimleri
- Danışma
- Müşteri hizmetleri

Seçim yapmak ve eğlence için okumak

- Menüdeki yiyecek isimleri
- Sevilen televizyon programlarının isimleri (televizyon rehberinin okumak amaçlı)
- Gün isimleri (televizyon rehberinin okumak amaçlı)
- Oyun isimleri

İş için okumak

- Makine kullanımı için gereken sözcükler (on, off vb.)
- Yönerge sözcükleri

Diğer gereksinimler için gereken sözcük ya da semboller

- Tuvalet sembol ve sözcükleri
- Hava durumu sembol ve sözcüklerini

Görsel Sözcük Okuma Becerisini Nasıl Değerlendireceğiz?

- Sözcüklerin grup olarak öğretilmesi tercih edilmektedir. Bu şekilde öğretim yaparsak, değerlendirmemizi de grup olarak yapalım. Sözcükleri 5'erli, 10'arlı grup olarak belirleyelim.
- Sözcük sayısını deneme sayısı olarak kabul edelim.
- Görsel sözcük okuma beceri analizindeki her düzey için eğer gerekli ise ölçüt bağımlı ölçü aracı hazırlamalıyız.

- Hazırladığımız bu aracı öğretim öncesi değerlendirme (başlangıç değerlendirmesi), yoklama verisi, öğretim verisi toplamak için kullanabiliriz. Her oturumda doğru okunan sözcük için (+), yanlış okunan sözcük için ya da alınamayan cevap için (-) işaretleri konulur.

- Başlangıç verisi ve yoklama verileri toplanırken herhangi bir geribildirim, pekiştirme ya da yardım kullanılmaz.
- Başlangıç verisi öğretim başlamadan önce en az üç kez toplanmalıdır.
- Yoklama verisi öğretim başladıktan sonra en az haftada bir kez toplanmalıdır.
- Genel olarak, bir becerinin öğrenilmiş olduğu, beceri birbirini izleyen 3 ya da 4 yoklama denemesi doğru olduğunda kabul edilir.
- Genelleştirme oturumlarında da veri toplanmalıdır. Genelleştirme oturumlarında, örneğin öğrenci sözcüğü mağaza tabelalarında doğru okuduğunda kabul edilir.

- Öğretim oturumlarında veri toplarken, öğrencinin hangi yardımlarla doğru tepki verdiğini kayıt edin.
- Yardımsız ya da bağımsız verdiği doğru cevapları (+) ya da (B) olarak kayıt edebilirsiniz.
- Sözel yardımı “S”, İşaret yardımını “İ”, resim yardımını “R”, modeli “M”, kısmi fizikseli “KF”, tam fizikseli “F” olarak kayıt edin.
- Değerlendirmede bekleme süresi (ör., 4 sn.) kullanabilirsiniz.

Görsel Sözcük Öğretimini Gruba Nasıl Uygulayalım?

- **Katılım:** Grup formatının bir avantajı gözlem yoluyla öğrenmenin oluşabileceğidir. Bu avantajı kullanabilmek için sözcüğün ya da sembolün sunumuna tüm grubun katılımını sağlamak gerekir (ör., “herkes baksın.”) ve katılım için öğrencileri ödüllendirmelidir.

- **Bir öğrenciye cevap fırsatı:** Gruptaki tüm öğrenciler katıldığında, her denemede bir öğrenciye cevap verme fırsatı verin. Öğrencilerin dikkatini çekmek için öğrenciye okunacak sözcüğü göstermeden önce öğrencinin ismini söyleyin. İpucu vermeden önce bekleme süresi kullanın ve doğru cevabı ödüllendirin.

- **Deneme formatı:** Birebir öğretimdeki gibi önce bekleme süresiz ısınma turu yapın. Ardından bekleme süresi kullanarak öğretime devam edin. Grup formatındaki her turda tüm öğrencilerin tüm sözcükleri okuması gerekmez. Çünkü gözleme bağlı öğrenme ortaya çıkabilir. Bununla birlikte bireysel ilerlemeyi izlemek amacıyla veri toplamak için her öğrenciye her sözcüğü okuması için en az bir fırsat verilmelidir.

Okuma-Yazma Öğretimi İçin BEP Hazırlama

- *Varolan performans düzeyinin* belirlenmesi
- Öğrencinin *gereksinimlerinin* öncelik sırasına konulması
- Tüm alanlar için öğrencinin öncelikli gereksinimlerinin karşılanması için öğrencinin belli bir süre içinde göstermesi beklenen bilgi, beceri ya da davranışlar olarak tanımlanan *uzun dönemli amaçların* yazılması.
- Uzun dönemli amaçların gerçekleştirilmesi planlanan *tarihlerin* belirlenmesi.
- Her yıllık amaç için öğrencinin öğrenmesi gereken ara bilgi ve beceriler olarak tanımlanan *kısa dönemli hedeflerin* yazılması.
- Kısa dönemli hedefler için *değerlendirme ölçütü, koşullar ve değerlendirme işlemlerinin* belirtilmesi.

Amaç cümlesinde davranış nasıl yazılmalıdır?

- Davranışın ölçülebilmesi için gözlenebilir ve sayılabilir olması gerekir. Öğrencinin ne yapmayacağı değil ne yapacağını yazılması önerilmektedir. Geliştirecektir, artıracaktır, azaltacaktır gibi terimler öğrenciden ne beklendiğini tanımlamak için özgül değildir. Davranış net tanımlanmalıdır.
- Ör: Ali ona söylenen 10 cümlenin 10'unu doğru noktalamayla yazacaktır.

Değerlendirme ölçütü nedir?

- Değerlendirme ölçütü öğrencinin davranışı ne kadar iyi ve ne kadarlık bir zaman diliminde gerçekleştirmesinin beklendiğini tanımlar.

Ne kadar iyi yaptığı şu terimlerle ölçülebilir:

- Sıklık (ör., 10 denemenin 9'unda)
- Süre (ör., 20 dakika için)
- Uzaklık (ör., 50 cm.)
- Doğruluk (%90 doğrulukla)

Davranışın ya da becerinin ortaya çıkması beklenen zaman periyodu şu terimlerle ölçülebilir:

- Gün sayısı (ör., üç gün üst üste, üç oturum üst üste)
- Hafta sayısı (ör., dört haftalık periyodda)
- Durumlar, fırsatlar (ör., matematik ve İngilizce dersleri boyunca, birbirini izleyen 6 fırsatta)

Koşul nedir?

- Öğrencinin davranışı hangi materyalle (1. sınıf düzeyi metin, sözcük kartı vb.), hangi yardımla (bağımsız, sözel yardımla vb.), hangi ortamda (markette, sınıfta, Türkçe dersinde vb.) gerçekleştirdiği gibi koşulları tanımlar.

Kısa dönemli hedefleri değerlendirme işlemleri neler olabilir?

- Yazılı testler, yapılandırılmış gözlem, iş/çalışma örnekleri, görsel, işitsel kayıtlar vb. değerlendirmede kullanılabilir.

Kısa dönemli hedefleri değerlendirme tarih ve aralıkları nasıl olabilir?

- Ör., mart ayında, her hafta, üç haftada bir, her dört haftada, dönem sonunda gibi ifadeler kullanabiliriz.
- Ör., **Ayşe** (birey) okuma materyallerindeki (koşul) önemli kavramların altını iki haftalık periyod boyunca 5 denemenin dördünde (ölçüt) her iki ayda bir yapılan (değerlendirme takvimi) sınıftaki düzeltilmiş çalışmanın (değerlendirme işlemi) değerlendirilmesiyle çizer (davranış).
- Yukarıdaki örnekte gördüğünüz gibi kısa dönemli hedefe değerlendirme takvimi ve işlemi de yazabilirsiniz.

KDA Örnekleri

KDA: Ali 36 haftada, dördüncü sınıf düzeyinde metin verildiğinde, dakikada 100 sözcüğü doğru olarak okuyacaktır.

- Zaman: 36 haftada
- Birey: Ali
- Davranış: Okuyacaktır.
- Ölçüt: Dakikada 100 sözcüğü
- Koşul: Dördüncü sınıf düzeyinde metin verildiğinde

-
- **KDA:** Elif tüm ortamlarda 20 uyarı sözcük ve sembolünün (dur, zehir, tehlike,)
19'unu (%95'ini) isimlendirecektir.
 - **KDA:** Elif 20 uyarı sözcük ve sembol (dur, zehir, tehlike,)
gösterildiğinde en az 19'una ait (%95) uygun eylemi söyleyecektir.

UDA Örnekleri:

- UDA: Arzu bir öğretim döneminin sonunda, 25 işlevsel sözcüğü (süt, hamburger,) istendiğinde gösterecektir.
- UDA: Emirhan bir öğretim döneminin sonunda, 30 işlevsel sözcüğün (liste 1) 24'ünü (%80'ini) okuyacak ve yazacaktır.
- UDA: Lale bir öğretim döneminin sonunda, 20 işlevsel sözcük ve cümleyi (süt istiyorum, teşekkür ederim, süt,) istendiğinde gösterecektir.
- UDA: Didem dördüncü sınıf düzeyindeki metinleri bağımsız olarak okuyacak ve anlamına ilişkin soruları cevaplandıracaktır.

VAKA ÖRNEĞİ

- Ayşe 14 yaşında orta düzeyde zihinsel yetersizliği olan ve uygulama okuluna devam eden bir öğrencidir. Ayşe sözcük analizi yaparak okuyamamakta ve yazamamaktadır. Ayşe uyarı işaret ve sözcüklerini okuduğunda uygun eylemi söylemekte ya da gerçekleştirmektedir. Yapılan BEP toplantısında Ayşe'nin ailesi marketten alışveriş yapma becerisinin onlar ve çocukları için öncelikli olduğunu belirtmişlerdir.

- Bu nedenle marketten alışveriş yapma becerisi ile ilişkili olarak okuma ve yazma alanında bazı sözcüklerin yazılması ve görsel okunmasının öğretilmesinin öncelikli olduğuna karar verilmiştir. Bu nedenle Ayşe'nin ailenin tükettiği meyve, sebze isimlerini, ürün isim ve ürün markalarını görsel olarak okuması ve alışveriş listesi hazırlayabilmek için ezberden yazması amaçlanmıştır.

- Yapılan değerlendirme sonucunda Ayşe'nin kalemi uygun şekilde tuttuğu, meyve, sebze ve öğretilmesi planlanan diğer yiyecekleri resimleri ile eşleştirebildiği, isimlendirdiği, yazılı örneklerini eşleştirebildiği, resimlerini istendiğinde gösterdiği belirlenmiştir. Ayşe okunması ve yazılmasının öğretilmesine karar verilen 10 meyve ismini de sözcük kartında (%0) , annesinin yaptığı alışveriş listesinde (%0) , market etiketlerinde okuyamamış (%0)ve söylendiğinde yazamamıştır. Ayşe öğretilmesi planlanan 12 sebze ismi ve diğer ürün ve ürün markalarını da sözü edilen ortamlarda okuyamamış (%0) ve söylendiğinde (%0) yazamamıştır.

Yalnızca meyve isimlerinin okunma ve yazılmasına ilişkin uzun dönemli amaç yazarsak,

- UDA: 15 haftada, tüm ortamlarda, Ayşe küçük harflerle yazılmış 10 meyve ismininin (elma, portakal,) tümünü (%100) okuyacak ve yazacaktır.

-
- **KDA1:** Ayşe sözcük kartında gösterildiğinde, küçük harflerle yazılmış 10 meyve isminin 10'unu (%100'ünü) üç oturum üst üste bağımsız olarak okuyacaktır.

-
- **KDA2:** Ayşe küçük harflerle yazılmış 10 meyve isminin 10'unu (%100'ünü) alışveriş listesinde, market etiket ve listelerinde bağımsız olarak okuyacaktır.
 - **KDA 3:** Ayşe 10 meyve isminin 10'unu (%100'ünü) söylendiğinde %100 doğrulukla bağımsız yazacaktır.

İşlevsel Yazma Öğretimi

Önemli Noktalar

- Okuma ve yazma öğretimi paralel yürütülmelidir.
- Okunması öğretilen ya da okunan sözcükler yazma için hedef alınabilir.
- Yazma etkinlikleri işlevsel ve eğlence amaçlı olabilir.

Öğrenciler Ne Yazmayı Öğrenmeliler?

- İşlevsel ve eğlence amaçlı pek çok yazma etkinliği gerçekleştirilebilir.
- İşlevsel yazma öğrencinin çevresinde gereksinim duyduğu becerilere odaklaşır.
- Küçük çocuklarda okul ödevine (ör., resim ya da çalışma kağıdı) isim ve soyadını yazmanın öğretilmesi esastır.
- Öğrencinin yaşı ilerledikçe sınıf dışındaki çevresel yazma gereksinimleri işlevsel yazmanın hedefi haline gelir.

-
- Kendine bazı etkinlikleri hatırlatmak amacıyla yazmak
 - Adresini yazmak
 - Telefon numarasını yazmak
 - Alışveriş listesi yazmak
 - Bir yerden diğerine gitmek için ulaşım yönergesi yazmak vb.

-
- Yazmanın amacı eğlence de olabilir.
 - Eğlence amaçlı yazmak yaratıcılığı geliştirir, kendini ifadeye izin verir, sosyal etkileşimi geliştirir.
 - Öykü yazmak
 - Mesaj yazmak (“Seni seviyorum anne. Anneler günün kutlu olsun.” vb.)
 - Tebrik kartı yazmak (“Doğum günün kutlu olsun.” vb.)

-
- Öğretmenler öğrencinin çevresel yazma gereksinimlerini bilmeli ve bu gereksinimlere uygun becerileri geliştirmelidir.
 - Anne baba ya da öğrenci ile yapılan görüşmede gereksinim duyulan yazma etkinlikleri belirlenebilir.
 - Yazma öğretimi için belirlenen sözcükler (hem işlevsel hem de eğlence amaçlı) okunması öğretilen sözcüklerle aynı olabilir.

-
- Bu sözcükleri yazılmasının öğretilmesinde de okuma öğretim yöntemleri kullanılabilir.
 - Görsel okunması öğretilen ya da öğretilmiş sözcüklerden öğrenciye görsel bilgiye dayanarak öğretmek amacıyla set oluşturulur.
 - Sözcüklerin yazılması sözcük okuma sürecine benzer olarak tüm sözcük şekline dayanarak öğretilir.

-
- Önce üzerinden giderek yazma, ardından örneğine bakarak yazma en son da söylendiğinde ya da istendiğinde görsel şekline dayanarak bellekten yazma amaçlanır.
 - İşlevsel yazma öğretiminde geriye zincir yöntemini kullanabilirsiniz.
 - Geriye zincir yönteminde öğrenci beceriyi her denemeden sonra tamamlar. Bunun anlamı becerinin bütün olarak daha anlamlı olması ve ödülün doğal olarak verilmesidir (becerinin tamamlanmış olması).

-
- Örneğin Ali'ye öğretmeni adını yazmayı öğretmeyi amaçlasın. Ali'nin adını ezbere yazmayı öğrenmeden önce adının üzerinden yazarak çizmesi, daha sonra örneğine bakarak en son da ezbere yazması gerekir. Eğer ikinci aşama olan adını kopyalama becerisi için planlama yaparsak, örnekteki plan kağıdını ve veri kayıt formunu kullanabilirsiniz:

Öğretim Planı

- **Öğrencinin Adı:** Ali
- **Hedef Davranış:** Ali ilk ismini doğru olarak kopyalayacaktır.
- **Ölçüt:** Birbirini izleyen beş oturumunda tüm adımları yerine getirerek
- **Ödül:** Oyuncak araba kullanma
- **Sunum:** “Ali, ismini kopyalar mısın” (Sözel yönerge)
- **Öğretim Yöntemi:** Geriye zincir

■ **Öğretim Düzenlemeleri:**

Nerede: Sınıfta bireysel öğretim bölümünde

Ne zaman: Haftada 3 ya da 5 defa, her oturumda 5 dakika

■ **Hedef davranış neden seçildi?** Öğretim planında önemli. Anne baba bu becerinin öğretilmesini istiyor. Öğrenci bu beceriyi öğrenmek istiyor. İsim yazmak sınıfın okuryazarlık programının bir parçası.

■ **Bu beceriyi genelleştirmeyi nasıl öğreteceksiniz?** İsmi resimlere, doğum günü kartlarına vb. yazması istenerek

Veri Kayıt Formu

■ **Öğrenci:** Ali

Öğretmen: Berrin

■ **KDA:** Ali birbirini izleyen beş oturumunda beş adımın beşini adımları doğru olarak yerine getirerek ilk ismini kopyalayacaktır.

■ **Ödül:** Araba oyunu

■ **Sunum:** “Ali, ismini kopyalar mısın?”

Beceri adımları	BDI			BDII			BDIII			1. ot		
Üzerinden giderek yazar. Ali												
Üzerinden giderek yazar ve tamamlar. Al_												
Üzerinden giderek yazar ve tamamlar. A_ _												
Kopyalar. _ _ _												
Çizgi olmadan kopyalar.												

Öğretim oturumları için işaretler: İşaret ipucu (İ), Sözel ipucu (S), Kısmi Fiziksel (KF), Fiziksel (F), Yanlış cevap (X), Cevap yok (O)

Uygulamalı Ortamlarda Okuma ve Anlama

- Okuma ve okuduğunu anlama öğretimi sınıf dışında da yapılabilir. Bu çalışmaların gerçek ortamlarda işlevsel gereksinimlere göre yapılması çok yararlıdır. Örneğin, çamaşır yıkama yönergesinde yer alan sözcükler ve yönergelerin okutulması çamaşırhanede, yemek tarifindeki sözcük ve yönergelerin okutulması mutfakta öğretilir.

- Öğretmenler öğrencilerin gereksinimlerine göre her öğrenci için içinde alışveriş için, yiyecek hazırlamak için gerekli sözcüklerin bulunduğu kitapçıklar hazırlayabilirler.
- Öğrencilere günlük planlama, yemek seçimi, alışveriş, pişirme, ev işleri ve kendine çekidüzen vermeyi öğretmede kullanılacak resim ve sözcüklerden oluşan materyaller kullanılabilir.